

เอกสารวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติให้กับ นักศึกษาวิชาทหาร ของศูนย์
การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 42

โดย พันเอก เฉลิมพงศ์ คงบัว

อาจารย์ที่ปรึกษา พ.อ. วีระชาติ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรหลัก
ประจำ วิทยาลัยการทัพบกปีการศึกษา 2561 และเห็นชอบให้เป็นเอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่
อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พล.ต. **ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก**

(ธีระพงษ์ เย็นอุทก)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พ.อ. **ประธานกรรมการ**

(วีระชาติ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา)

ดร. **ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา**

(เสริมศักดิ์ นิลวิสัย)

พ.อ.

รองประธานกรรมการ

(สมชาย คำสด)

พ.อ.

กรรมการ

(ปริญญา ฉายะพงษ์)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอกเฉลิมพงศ์ คงบัว
เรื่อง การเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติให้กับนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษา มณฑลทหารบกที่ 42
วันที่ 9 กันยายน 2561 **จำนวนคำ** : 5,677 คำ **จำนวนหน้า** :15 หน้า
คำสำคัญ
ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อหาแนวทางหรือหลักสูตรที่เหมาะสมในการเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ ให้กับ นักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 42 โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติ ของ นักศึกษาวิชาทหาร ต่อการเข้ามาเป็นนักศึกษาวิชาทหาร
2. เพื่อพัฒนารูปแบบ/หลักสูตรการเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ ของ นักศึกษาวิชาทหาร
3. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขหลักสูตรการฝึกสอนวิชาทหารของ นักศึกษาวิชาทหาร ในอนาคตต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพกำหนดกระบวนการดำเนินการ เป็น ๓ รูปแบบ ได้แก่

- รูปแบบที่ ๑ ให้มีนักศึกษาวิชาทหาร เข้าร่วม ใน กลุ่มผู้ใหญ่ (ครูฝึก,ผู้กำกับ นักศึกษาวิชาทหาร และผู้ปกครอง) จะเป็นหลักในการที่จะคิดค้นกระบวนการ กิจกรรม รูปแบบที่ ๒ มี นักศึกษาวิชาทหารเป็นทีมหลัก การเปิดพื้นที่ให้กลุ่ม นักศึกษาวิชาทหาร ได้รับรู้ถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นของชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ แล้วเกิดกระบวนการคิดต่อในการทำโครงการเพื่อแก้ปัญหาต่างๆด้วยตัวของ นักศึกษาวิชาทหาร รูปแบบที่ ๓ มี เป้าหมายเพื่อพัฒนา นักศึกษาวิชาทหาร โดยต้องการพัฒนา นักศึกษาวิชาทหาร ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเชื่อมโยงกับสถานการณ์ของสังคม ชุมชน และประเทศชาติ ในปัจจุบัน

นักศึกษาวิชาทหารที่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน นอกจากความรู้ในวิชาทหารตามหลักสูตรแล้ว ความมีอุดมการณ์รักชาติ ของนักศึกษาวิชาทหารทุกคนที่สำเร็จไปในแต่ละชั้นปีจะต้องอยู่ในระดับที่มาตรฐาน มีตัวชี้วัด หรือเห็นการเปลี่ยนแปลงจากตัวนักศึกษา

วิชาทหารเอง จากผู้ปกครอง ครอบครัว ญาติพี่น้อง ของนักศึกษาวิชาทหาร และจาก
สถานศึกษา จากสังคม ชุมชน ตลอดจนประเทศชาติในภาพรวม ในอนาคตต่อไป

.....

ABSTRACT

AUTHOR : Col. Chalermpong Khongbua
TITLE : Promotion of National Ideology Review to The Army Reserve of The 42nd Military Circle Reserve.
DATE : 27 May 2018 **WORD COUNT:** 5,822 **PAGES :** 15
KEY TERMS : National Ideology Review , Army Reserve
CLASSIFICATION : Unclassified.

The objective of this research is to identify the way or the course that is suitable for promoting national ideology to a reserve officer training corps student of the 42nd Military Circle Reserve Officer Training Student Center. Main purposes of this research are also

1.To study factors influencing national ideology attitudes of a reserve officer training corps student of the 42nd Military Circle Reserve Officer Training Student Center.

2.To develop patterns and courses applied for promoting national ideology review to a reserve officer training corps student of the 42nd Military Circle Reserve Officer Training Student Center.

3.To find a way in order to correct military courses used to train students at the 42nd Military Circle Reserve Officer Training Student Center.

This research is a qualitative research covering the areas responsible by the 42nd Military Circle Reserve Officer Training Student Center in 3 provinces, namely Songkhla, Satoon and Phatthalung. There are 4 groups of study population for this research :a reserve officer training corps student, instructors of a reserve officer training corps student, parents and superintendence of a reserve officer training corps student. The use of a qualitative research by dividing this research activity into 3 patterns.

The 1st Pattern : A reserve officer training corps student is a participating group. All activity patterns are mainly conducted by an instructor, superintendence, and parents.

The 2nd Pattern : A reserve officer training corps student is a main player. All involved activities such as problem identifying in the communities, societies and country and problems solutions are conducted by a reserve officer training corps student.

The 3rd Patterns : The activity pattern is aimed at developing a reserve officer training corps student to have a better life and capable of analyzing present social, community and country situations.

The products of 3 above patterns can be used to analyze and process in order to identify a course that can promote national ideology review to a reserve officer training corps student in the future. Besides being satisfied territorial defense students who gain all knowledge according to the curriculum of the Royal Thai Army , these students must be patriotic. Their patriotism can be seen by their own self-improvement which can extend to their family , friends , and communities.

การเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ ให้กับนักศึกษาวิชาทหาร
ของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 42

(Promotion of National Ideology to The Army Reserve of
The 42nd Military Circle Reserve)

รักษาราช จงจิตน้อม ภัคดี ท่านนา
รักชาติ กอบกรณีย์ แน่วไว้
รักศาสน์ กอบบุญตรี สุจริต ถ้วนเทอญ
รักศักดิ์ จงจิตให้ โลกซ้อง สรรเสริญ

(คำขวัญพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่ทหาร
อาสาสมัคร ที่ไปราชการสงครามโลกครั้งที่ 1 , 27 เม.ย.2461)

ประเทศไทยตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ก่อร่างสร้างชาติขึ้นด้วยความหลากหลาย ประกอบด้วยประชากรจากหลายเผ่าพันธุ์ มีความหลากหลายในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม อันได้แก่ ความหลากหลายทางศาสนา ภาษา และวิถีชีวิต ที่ผ่านกระบวนการหล่อหลอม กล่อมเกลாத่ามกลางประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของดินแดนในภูมิภาคนี้มาอย่างยาวนาน กว่า 2,000 ปี ทำให้คนไทยมีการหล่อหลอมกล่อมเกลาก่อนเอกลักษณ์ที่มีแบบฉบับเป็นของตนเอง เรียกว่า "เอกลักษณ์ไทย" มีวัฒนธรรมประเพณีที่ผ่านการพิสูจน์ความถูกต้องเหมาะสม และยืนยันการดำรงคงอยู่ รอดพ้นจากอำนาจภายนอกประเทศมาอย่างยาวนาน ในด้านการเมือง ประเทศไทยมีการพัฒนาการปกครองมาโดยลำดับ มีประเพณีการปกครองที่ได้รับการยอมรับมาเป็นเวลานาน ได้แก่ การปกครองที่ผู้ปกครองเป็นปราชญ์ และเป็นคนดี โดยยึดหลักทศพิธราชธรรม 10 ประการของพระมหากษัตริย์ ด้านเศรษฐกิจ และสังคม ประเทศไทยเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ที่พึ่งพา อาศัยซึ่งกันและกัน ผู้น้อยเคารพ และเชื่อฟังผู้ใหญ่ ใช้การอยู่ร่วมกันในสังคมตามหลักความเชื่อ และคำสอนของแต่ละศาสนา ที่เชื่อมโยงความเป็นอยู่ของคนไทย

จากสถานการณ์ด้านความมั่นคงของโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภายหลังจากสิ้นสุดยุคสงครามเย็น ทำให้เกิดแนวความคิดต่อการบริหารจัดการกับปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยาที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ หลังจากการเผชิญหน้าของประเทมหาอำนาจในยุคที่โลกถูกแบ่งออกเป็น 2 ขั้วอำนาจ คือ ค่ายโลกเสรี และค่ายโลกคอมมิวนิสต์ได้สิ้นสุดลงพร้อมกับการล่มสลายของ สหภาพโซเวียต สภาวะความตึงเครียดซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต้องคงกำลังทหารประจำการขนาดใหญ่เอาไว้รับมือกับสภาวะ

สงครามก็ลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากทุกประเทศต่างเล็งเห็นว่าการดำรงสถานภาพ กำลังทหารขนาดใหญ่เอาไว้โดยไม่จำเป็นนั้น ได้กลายเป็นภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมหาศาล ซึ่งทำให้ไม่สามารถนำงบประมาณของประเทศไปใช้ในการพัฒนาด้านอื่นๆ ได้อย่างเต็มที่และปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้ความต้องการคงกองกำลังทหารขนาดใหญ่ลดลง คือความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการทหาร นอกจากนี้ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่บังคับให้ต้องลดค่าใช้จ่ายลง ข้าราชการทหารเป็นข้าราชการประเภทหนึ่งที่รัฐบาลต้องการจะลดจำนวนลง อย่างไรก็ตามการลดกำลังทหารประจำการไม่สามารถกระทำได้อย่างทันทีทันใด เนื่องจากจะก่อให้เกิดสูญญากาศด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศจึงต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปและจัดทำเป็นแผนระยะยาว ในขณะเดียวกันกองทัพจะต้องดำเนินการผลิตกำลังสำรองที่มีประสิทธิภาพเข้ามาทดแทนได้อย่างทัน่วงทีและมีความพร้อมทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ

ด้านคุณภาพของกำลังสำรอง กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเร่งสร้าง "ภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม"¹ ที่จะช่วยสงวนรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และค่านิยมของประเทศไว้ ในท่ามกลางการผสมผสานวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และความคิดจิตใจระหว่างคนไทย กับการหลั่งไหลของวัฒนธรรมต่างชาติต่างภาษา ที่สามารถ เข้ามามากัดกร่อนวัฒนธรรม ค่านิยมที่ดั้งเดิมของคนไทยซึ่งวัฒนธรรมตะวันตกนั้น เน้นแต่ความเจริญทางวัตถุ ทำลายความเอื้ออาทร ทำลายความใกล้ชิดระหว่างบุคคล กระแสบริโภคนิยมของเยาวชนไทย คนรุ่นใหม่ที่เน้นแต่ "ความมีระดับ " "ความเป็นส่วนตัว" ได้ทำลายสามัญสำนึก และจิตวิญญาณของคนไทย ที่เกี่ยวกับแก่นสาร และสาระในชีวิต ทำให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมที่สูญเสียความอบอุ่นแน่นแฟ้น กลายเป็นสังคมที่อ้างว้างโดดเดี่ยว เต็มไปด้วยอาการเจ็บป่วยทางจิต ของคนในสังคมมากขึ้นทุกวัน ด้วยการศึกษาที่ผ่านมาของประเทศไทย มักมองคนเป็นเพียง "ทรัพยากรมนุษย์" มากกว่าที่จะมอง"คน" เป็น "คน" ที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของตนเอง การศึกษาของเราจึงเอนเอียงไปใน การทำให้คนเป็นเพียง "ปัจจัยการผลิต" ที่มีคุณค่า มากกว่าที่จะเคารพในคุณค่าของความเป็นคน การศึกษาจึงไม่ได้ส่งเสริมให้คนรอบรู้ และเข้าใจชีวิต และเป็นคนที่สมบูรณ์ อย่างแท้จริง อย่างที่ท่านศาสตราจารย์นายแพทย์ ประเวศ วะสี ได้เคยวิจารณ์ไว้ว่า "เรามีโรงเรียน มีมหาวิทยาลัย แต่วิธีเรียนของเราไม่ได้ทำให้คนฉลาด เน้นแต่ท่องจำ ความรอบรู้ไม่มี ความคิดไม่มี ระบบการศึกษาไม่ได้ทำให้เรารู้ความจริงของสังคม ความจริงของสภาพแวดล้อม..... คนมีศาสตร์แต่ไม่เข้าใจความจริงของมนุษย์ ไม่เข้าใจสังคม

¹ สุพัตรา สุภาพ, ปัญหาสังคม ; ไทยวัฒนาพานิช จำกัด , 2549 หน้า 3

สภาพแวดล้อม ศาสตร์นั้นก็กลายเป็นศาสตร์อาวุธ สำหรับที่มดำ ทำร้าย และ
 ประทัดประหารฆ่าฟันในสงคราม แย่งชิงการงาน และการหาเงินมาจับจ่าย

" หากสยามยังอยู่ยั้ง ยืนยง

เราก็เหมือนอยู่คง ชีพด้วย

หากสยามพินาศลง ไทยอยู่ได้ฤา

เราก็เหมือนชีพม้วย หมดสิ้น มรณา"

" ที่ข้าอยากได้นั้น คือเยาวชนที่เป็นสุภาพบุรุษ ชื่อสัตย์สุจริต มีอุปนิสัยใจคอดี "

พระบาทสมเด็จพระ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้โปรดเกล้า ฯ ให้จัดตั้ง
 กองเสือป่าและกองลูกเสือขึ้น โดยกองเสือป่าได้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.
 2548 เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยฝึกวิชาทหารแก่เสือป่า (คือ บุคคลพลเรือนทั้งที่เป็น
 ข้าราชการ และมีได้เป็นข้าราชการที่สมัครเข้ารับการฝึกวิชาทหาร) เพื่อเป็นกำลัง
 สนับสนุนกองทัพในการป้องกันรักษาดินแดนประเทศไทย และกองลูกเสือ ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ
 วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2454 เพื่อทำหน้าที่ฝึกเยาวชนให้มีวินัย และมีความกล้าหาญ
 เพื่อเตรียมตัวไว้เป็น “ สมาชิกกองเสือป่า ” เมื่อเจริญวัย พระราชกรณียกิจประการนี้ จึง
 ทำให้ประชาชนทั้งในสมัยนั้น และในปัจจุบันนี้ พากันถวายพระสมัญญานามแด่พระองค์ว่า
 “ พระบิดาแห่งกิจการรักษาดินแดน ” อีกพระนามหนึ่งด้วย หากแต่มีความจำเป็นบาง
 ประการที่ทำให้การฝึกวิชาทหารแก่บุคคลพลเรือนในสมัยนั้นต้องล้มเลิกไป ภายหลังจากที่สิ้น
 เกล้า ฯ เสด็จสวรรคต เมื่อ พ.ศ. 2468

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ 24 มิถุนายน 2475 ฯพณฯ พันเอก
 พระยาพลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรีได้ริ่ฟื้นการดำเนินการฝึกวิชาทหารแก่
 บุคคลพลเรือนอีกวาระหนึ่ง โดยจัดตั้ง “ แผนกที่ 6 กรมจเรทหารบก ” ขึ้นใน
 กระทรวงกลาโหม เมื่อ พ.ศ. 2478 โดยมี ฯพณฯ พันเอก หลวงพิบูลสงคราม เป็น
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กับจัดตั้ง “ แผนกการอบรมทั่วไป ” ขึ้นในกรมพล
 ศึกษาของกระทรวงธรรมการ กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบันนี้ โดยมีพระสารสาสน์
 ประพันธ์ (ขึ้น จารุวัสต์) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ ร่วมกันดำเนินการตาม
 นโยบายของรัฐบาล ถึงแม้การดำเนินการในสมัยที่ 2 นี้ มุ่งหนักไปในทางการฝึกวิชา
 ทหารแก่บรรดาเยาวชนที่เป็นนักเรียน นิสิตและนักศึกษาที่สมัครเข้ารับการฝึกในฐานะ
 “ ยูวชนทหาร (ยวท.) ก็ตาม แต่ในบางโอกาสก็ได้ เปิดทำการฝึกวิชาทหาร แก่บุคคล-
 พลเรือนที่บรรลุนิติภาวะแล้ว และมีได้เป็นยูวชนทหาร เช่น อาจารย์ใหญ่ และครูของ
 สำนักศึกษาต่างๆ เพื่อให้มีความรู้วิชาทหารสำหรับทำหน้าที่ผู้ฝึกวิชาทหาร แก่ยูวชน
 ทหารเมื่อมีความจำเป็น และบังคับบัญชายูวชนทหาร ตามแผนของรัฐบาลที่จะจัดตั้ง

“องค์กรยูวชนแห่งชาติ ” จนถึงกับได้กำหนดให้ผู้รับการฝึกเหล่านี้แต่งเครื่องแบบ “ สี
 กากีแกมเขียว ” คล้ายเครื่องแบบทหารอีกด้วย

ตามเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้เห็นว่าส่วนราชการที่รับดำเนินการฝึกวิชาทหาร
 แก่บุคคลพลเรือนนั้น มิได้เริ่มจัดตั้งขึ้น เมื่อ พ .ศ. 2591 แต่ได้เริ่มจัดตั้งขึ้น ตั้งแต่ พ .ศ
 2444 คือ เมื่อประมาณ 91 ปีมาแล้ว

นับแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ยุติลง ทุกฝ่ายต่างก็ตระหนักกันว่าสงครามได้นำ
 ความเสียหายมาสู่ประเทศไม่มากนักน้อย และภัยจากสงครามก็มีได้อยู่ในวงจำกัดเท่านั้น
 การทำสงครามมิใช่เป็นการกระทำระหว่างทหารต่อทหารเท่านั้น ประชาชนพลเมืองทุก
 เพศ ทุกวัยไม่ว่าจะอยู่ในสารทิศใดก็ตาม ก็จะได้รับภัยจากสงครามด้วย และถ้าหากมี
 สงครามโลกครั้งที่ 3 เกิดขึ้นอีกก็คงจะคาดได้ว่าคงจะมีความรุนแรงโหดร้ายยิ่งกว่าที่ผ่านมา
 เพราะปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านการทหารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้
 รุดหน้าไปอย่างคาดไม่ถึง อาวุธที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นล้วนแต่มีอำนาจทำลายล้างมหาศาล

การป้องกันประเทศชาติ แต่เดิมเราถือว่า เป็นหน้าที่ของทหารโดยตรงเท่านั้น
 ประชาชนพลเมืองไม่มีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องกระทำ แต่เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อมต่างๆ
 ในปัจจุบันทำให้เราไม่สามารถถือหลักนั้นต่อไปได้ ประเทศชาติเป็นของเราทุกคน ดังนั้น
 จึงเป็นหน้าที่ส่วนหนึ่งที่จะต้องช่วยกันป้องกันรักษา

ปัญหาเรื่องการเตรียมการป้องกันประเทศ นอกจากจะต้องเตรียมเรื่องอื่น ๆ แล้ว
 ปัญหาการเตรียม “ คน ” และ “ วัตถุประสงค์ ” เป็นเรื่องจำเป็น และสำคัญยิ่ง ที่แต่
 ละประเทศจะพิจารณาเตรียม และจัดทำเสียแต่ในยามปกติ ส่วนสิ่งใดสำคัญกว่ากัน หรือ
 ต้องเตรียมก่อนนั้น ก็ไม่อาจชี้ลงไปให้เด็ดขาดว่า “ คน ” หรือ “ วัตถุประสงค์ ” สำคัญ
 กว่ากัน เพราะกำลังต่อสู้ของชาติมิได้ขึ้นอยู่กับเพียงความสามารถในการผลิตวัตถุประสงค์
 สงครามอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับกำลังของกองทัพให้มีส่วนสมดุลกันด้วย อย่างไรก็ตาม
 ถ้าจะพิจารณาให้ลึกซึ้งลงไปถึงความยุ่งยาก ในการผลิตอุปกรณ์ทั้งสอง นับตั้งแต่เริ่ม
 ดำเนินการจนถึงขั้นสามารถนำออกไปเป็นประโยชน์ได้แล้ว การหาคนเพื่อเข้าบรรจุกำลัง
 รบย่อมมีความลำบากยุ่งยาก และสำคัญกว่า เพราะกำลังพลที่กองทัพได้มานั้นทาง
 ราชการจะต้องสิ้นเปลืองงบประมาณ และเวลามาก กว่าที่จะผลิตบุคคลเหล่านี้ออกมาได้
 ยิ่งกว่านั้น มักปรากฏว่าพอเกิดสงครามขึ้นเรามักจะหาคนได้ไม่พอตามที่ทางราชการ
 ต้องการ และถ้าไม่พอจริง ๆ ก็ต้องมีการเร่งรัดการฝึกอย่างขนานใหญ่ แต่ถ้าหวังเพียง
 ให้ได้ปริมาณมากอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงประสิทธิภาพก็ไม่ได้ จะทำให้เกิดผลร้ายใน
 ภายหลัง เพราะฉะนั้นการที่จะได้คนมาตามต้องการจึงขึ้นอยู่กับระบบการหมุนเวียนคน
 เข้าฝึกที่ดี มีครุติ และความร่วมมือของพลเมืองร่วมกันด้วย

การศึกษาในอุดมคติของไทย คือการศึกษาที่ป้องกันไม่ให้คนไทยอยู่ในสภาพ "สิ้นคิด" เป็นการศึกษาที่จะสร้างให้คนไทยมี **กำลังกาย กำลังใจ และ กำลังปัญญาสูงขึ้น** เพื่อไว้เสริมสร้างความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของประเทศ และเพื่อให้คนไทยทุกคนมีความพร้อมในการเรียนรู้ และเผชิญสิ่งใหม่ๆ ในโลกอันวุ่นวาย และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

จากแผนแม่บทการพัฒนาาระบบกำลังสำรองของกองทัพบก หน่วยบัญชาการกำลังสำรองมีความรับผิดชอบในการพัฒนาระบบกำลังสำรอง ซึ่งประกอบด้วยระบบงาน 5 ระบบ คือ ระบบการผลิตกำลังพลสำรอง ระบบการควบคุมกำลังพลสำรอง ระบบการเรียกพลหรือระดมพล ระบบการฝึกศึกษากำลังพลสำรอง และระบบการบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง ดังนั้น หากต้องการพัฒนาระบบกำลังสำรองของกองทัพบกให้มีคุณภาพมาตรฐานและมีประสิทธิภาพจะต้องพัฒนาใน ทุกระบบย่อยควบคู่กันไป จะพัฒนาแต่ระบบใดเพียงระบบเดียวไม่ได้ การพัฒนาต้องเริ่มจาก ระบบผลิตกำลังพลสำรอง หากระบบผลิตฯ สามารถผลิตกำลังพลสำรอง ที่มีคุณภาพ และมี ประสิทธิภาพที่ดีเยี่ยมส่งผลต่องานอีก 4 ระบบที่เหลือ ดังนั้น ในการผลิตกำลังพลสำรองจะให้มีความรู้และประสิทธิภาพมากนักน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาวิชาทหาร ซึ่งดำเนินการฝึกโดย ศูนย์การกำลังสำรอง หน่วยบัญชาการกำลังสำรอง ศูนย์ฝึก/หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบก/จังหวัดทหารบกต่าง ๆ

สำหรับศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 42 ในปีหนึ่งๆ จะมีนักศึกษาสมัครเข้ามาเป็นนักศึกษาวิชาทหารไม่ต่ำกว่า 3,000 คน ทั้งชายและหญิง บางพวกฝึกอบรมหลักสูตร 3 ปีจบแล้วเป็นกำลังพลสำรองระดับผู้บังคับหมู่ บางพวกฝึกอบรมหลักสูตร 5 ปี จบแล้วเป็นกำลังพลสำรองระดับผู้บังคับหมวด แต่บุคคลเหล่านี้ยังคงต้องศึกษาหรือประกอบอาชีพการงานในสังคมประเทศ ซึ่งแน่นอนว่าเขาเหล่านั้นจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ มีหลากหลายอาชีพ การที่พวกเขาเหล่านั้นได้ผ่านการฝึกศึกษาวิชาทหาร หากได้รับในสิ่งที่ดีก็จะมีชีวิตในกองทัพ และเกิดประโยชน์ต่อความมั่นคงของชาติ

ผู้วิจัยในฐานะที่เคยมีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกและปกครองนักศึกษาวิชาทหารมาก่อน พบว่านักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 นั้น ส่วนใหญ่เกินครึ่งหนึ่ง ของที่ผ่านการคัดเลือกเข้ามา ต้องการได้รับสิทธิ ในการที่จะไม่ต้องเข้ารับการตรวจเลือกเป็นทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) จึง ยังขาดความสนใจหรือ ความตั้งใจที่จะเข้ารับการฝึก อบรมเท่าที่ควร ส่งผลให้เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วยังไม่มีความรู้ในวิชาทหารเพียงพอที่จะเป็นกำลังสำรองที่มี ประสิทธิภาพ และนักศึกษาวิชาทหารบางคนยังขาดการศึกษาจนกระทั่งหมดสภาพการเป็นนักศึกษาวิชาทหารไป เมื่อเลื่อนชั้นขึ้นเป็นนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 2

และ ชั้นปีที่ 3 หลักสูตรการฝึกมีความเข้มข้นขึ้นตามลำดับ การได้รับการปลูกฝัง
อุดมการณ์ คุณธรรม จริยธรรม มาตั้งแต่การเป็นนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 นั้นหากยังไม่
สามารถทำให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนได้เพียงพอ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 2
และ ชั้นปีที่ 3 ก็ไม่สามารถที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับ รุ่นน้องๆได้ สำหรับนักศึกษาวิชา
ทหารชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 มียอดรวมกันแต่ละรุ่นไม่เกิน ๑๐ เปอ ร์เซ็นต์ ของยอดรวม
ทั้งหมด ซึ่งอาจจะนับเป็นตัวชี้วัดได้ในระดับหนึ่งเกี่ยวกับ ความต้องการของเยาวชนที่จะ
เป็นผู้ที่ชื่นชอบทหาร ชอบการฝึกฝนตนเองในเรื่องวิชาทหาร รักที่จะใช้ชีวิตที่มีระเบียบ
วินัย และรักการเสียสละ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง การผลิตนักศึกษาวิชาทหารที่มีคุณภาพ
ให้กับสังคมหรือประเทศชาติ และ ต้องการหาแนวทางในการเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ
ให้กับนักศึกษาวิชาทหาร ของศูนย์การฝึกนักศึกษา มณฑลทหารบกที่ 42 ทุกชั้นปี เพื่อ
เป็นข้อมูลนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการเสนอแนะ ปรับปรุง และพัฒนา หลักสูตรการฝึกวิชา
ทหาร ให้มีความเหมาะสมต่อไป เอกสารวิจัยฉบับนี้ จึงจัดทำขึ้น เพื่อหาแนวทางในการ
พัฒนา ปรับปรุง ในระบบการฝึก-ศึกษา ของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑล
ทหารบกที่ 42 เพื่อสร้างเยาวชนที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และความเสียสละ
เพื่อส่วนรวม ด้วยภูมิปัญญาไทย ค่านิยมหลัก 12 ประการของคนไทย และคุณค่าทาง
วัฒนธรรมของสังคมไทย ที่จะนำพาชาติบ้านเมืองให้ผ่านพ้นวิกฤติต่างๆ สามารถแก้ไข
ปัญหาสังคม สร้างความมั่นคงให้กับประเทศในทุกๆด้าน และพัฒนาประเทศให้ก้าวไป
อย่างมั่นคง ในโลกแห่งความเปลี่ยนแปลง และการแข่งขันได้อย่างที่เราทุกคนหวัง ดังนั้น
การเริ่มต้นหรือการเตรียมการที่ดี ถือว่าประสบความสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง การเตรียม
เยาวชน ลูกหลานไทย เสียตั้งแต่บัดนี้ เพื่อให้เขาเหล่านั้น ได้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ
และเข้ามารับผิดชอบบริหารประเทศด้วยความรู้ ความสามารถที่สั่งสมมา โดยมี ระบบ
คุณธรรม และจริยธรรมที่คอยควบคุมกำกับ ย่อมทำให้ประเทศไทยในอนาคตที่จะอยู่ในกำ
มือของเยาวชน ลูกหลานไทยเหล่านี้ มีความเจริญก้าวหน้า ยั่งยืน มั่นคง トラบชั่วกาลนาน
เพื่อให้ง่ายในการทำความเข้าใจ ผู้วิจัยจึงขอ " นียมศัพท์" เฉพาะที่สำคัญของ
เอกสารวิจัยฉบับนี้ ดังต่อไปนี้

1. การเสริมสร้าง (Promotion) หมายถึง การใช้การสื่อสาร การถ่ายทอด โดย
มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย เกิดการรับรู้ (Awareness) ในประเด็นเรื่องนั้นๆ เพื่อ
กระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจ (Interest) หรือต้องการสร้างความปรารถนา
(Desire) ที่จะปฏิบัติตาม

2. อุดมการณ์ (Ideology) หมายถึง ระบบความคิดของคนเกี่ยวกับการจัด
ระเบียบการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ของคนในสังคมเมื่อ

อุดมการณ์ หมายถึง ความเชื่อมั่นศรัทธา ความเชื่อมั่นเหล่านั้นอาจจะได้มาจากกลุ่มสังคมใดสังคมหนึ่ง ซึ่งหมายความว่าอุดมการณ์ของบุคคลในสังคมหนึ่งอาจจะได้รับมาจากอุดมการณ์ของอีกสังคมหนึ่ง นอกจากนั้นก็อาจจะได้รับอิทธิพลจากที่มาที่สำคัญอื่นๆ เช่น แนวความคิดของบุคคลสำคัญหรือเอกสารที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ เป็นต้น

3.ชาติ (Nation) หมายถึง ประเทศ ประชาชนที่เป็นพลเมืองของประเทศ กลุ่มคนที่มีความรู้สึกในเรื่อง เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน

4.อุดมการณ์ความรักชาติ หมายถึง แนวความคิด (Idea) ทศนคติหรือเจตคติ (Attitudes) ค่านิยม (Values) และพฤติกรรม (Behaviors) ของบุคคลที่มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ตลอดจนความหวงแหน และรักษามรดกทางวัฒนธรรมเอาไว้

5. ทศนคติ (Attitude) หมายถึง แนวความคิดซึ่งเป็นภาวะทางจิตใจอันเกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลซึ่งมีอิทธิพล ในการกำหนดโลกทัศน์และเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางต่อปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆ ในที่นี้หมายถึงความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ 1 ในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์การกำลังสำรอง ที่มีต่อการฝึกสอนในหลักสูตรวิชาทหาร

6. นักศึกษาวิชาทหาร หมายถึง บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง และอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหาร ตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหม กำหนดใช้คำย่อว่า “ นศท.”

7.สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียน, วิทยาลัย,มหาวิทยาลัย,สถาบันการศึกษาที่ทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจก่อตั้งขึ้น หรือเอกชนดำเนินการ

8.สถานศึกษาวิชาทหาร หมายถึงสถานศึกษาที่ได้รับอนุมัติจากหน่วยบัญชาการกำลังสำรองให้เปิดการฝึกวิชาทหาร

9.การฝึกวิชาทหาร หมายถึง การดำเนินการอันเกี่ยวกับการฝึกและกิจกรรมทหาร รวมทั้งการดำเนินการทางธุรการอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้กำลังสำรองที่เหมาะสมนอกห้องเรียน

10. ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร (ศฝ.นศท.) หมายถึง หน่วยที่รับผิดชอบในการฝึกวิชาทหารให้กับนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ ๑ ถึง ชั้น ปีที่ ๕ ทั้งชาย และหญิง

ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ ๔๒ (ศฝ.นศท.มทบ.๔๒) ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้การบังคับบัญชาของมณฑลทหารบกที่ ๔๒ รับผิดชอบในการฝึกวิชาทหารให้กับนักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๑ ถึง ชั้นปีที่ ๕ ทั้งชาย และหญิง ในพื้นที่รับผิดชอบของ มณฑลทหารบกที่ ๔๒ (มทบ.๔๒) ได้แก่ พื้นที่ จ.สงขลา พัทลุง และ สตูล

11. กำลังสำรอง หมายถึง กำลังที่มีใช้กำลังประจำการและกองประจำการ เตรียมไว้สำหรับใช้ในยามสงคราม ยามประกาศกฎอัยการศึก ยามประกาศภาวะฉุกเฉิน หรือยามปฏิบัติการด้วยการใช้กำลังทหารขนาดใหญ่เพื่อปกป้องคุ้มครองรักษา เอกราช และอธิปไตยของชาติ เพื่อปราบคอมมิวนิสต์หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศซึ่งประกอบด้วยกำลังต่าง ๆ คือ กำลังพลสำรอง กำลังกึ่งทหาร กลุ่มพลร่มพลซนที่ได้รับการจัดตั้งแล้ว และกลุ่มพลซนอื่นๆ

12. กำลังพลสำรอง หมายถึง นายทหารสัญญาบัตรกองหนุน นายทหารสัญญาบัตรนอกประจำการ นายทหารสัญญาบัตรนอกกอง นายทหารประทวนกองหนุน ทหารกองหนุนประเภท 1 ทหารกองหนุนประเภท 2 และทหารกองเกิน

เป้าหมายของการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ของหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ที่กำหนดไว้ในแต่ละชั้นปี มีดังนี้

ชั้นปีที่ 1 และ 2 ให้นักศึกษาวิชาทหาร ให้ความรู้วิชาทหารเบื้องต้น เพื่อให้บังเกิดระเบียบวินัย ลักษณะทหาร การเชื่อฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาโดยเคร่งครัด สามารถใช้อาวุธประจำกาย และทำการยิงปืนอย่างได้ผล

ชั้นปีที่ 3 ให้นักศึกษาวิชาทหาร ให้ความรู้วิชาทหารทั้งทางเทคนิคและยุทธวิธี ให้สามารถทำหน้าที่ในตำแหน่งผู้บังคับหมู่ได้

ชั้นปีที่ 4 ให้นักศึกษาวิชาทหาร ให้ความรู้วิชาทหารทั้งทางเทคนิคและยุทธวิธี ให้สามารถทำหน้าที่ในตำแหน่งรองผู้บังคับหมวดได้

ชั้นปีที่ 5 ให้นักศึกษาวิชาทหาร ให้ความรู้วิชาทหารทั้งทางเทคนิคและยุทธวิธี ให้สามารถทำหน้าที่ในตำแหน่งผู้บังคับหมวดได้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานว่านักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 5 ของ ศฝ.นศท.มทบ.42 มีทัศนคติต่อการฝึกวิชาทหารดังนี้

1.เป้าประสงค์ของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และ ปีที่ 3 คือ ไม่ต้องการเข้ารับการตรวจเลือกเป็นทหารกองประจำการ เมื่ออายุครบ 20 ปี บริบูรณ์

2.ทัศนคติต่อการเข้ารับการฝึก-อบรม เป็นนักศึกษาวิชาทหาร ของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 5 ในทุกๆด้านเกี่ยวกับสถาบันทหาร ดีกว่า นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และ ปีที่ 3

3.การขยายผลความมีอุดมการณ์รักชาติ สู้ครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน สังคม และประเทศชาติ สามารถกระทำได้โดยนักศึกษาวิชาทหารที่มีคุณภาพ

จากสมมุติฐานทั้ง 3 ประการ จะเห็นได้ว่า มีบุคคลสำคัญที่จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับงานการเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะต้องมีหน้าที่ และบทบาทหลักในการเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ ให้กับนักศึกษาวิชาทหารของ ศฝ.นศท.มทบ.๔๒ ดังนี้

ครูฝึก นศท. ซึ่งหมายรวมถึง ผู้บังคับศูนย์การฝึกฯ กำลังพลนายทหาร นายสิบ พลทหาร และลูกจ้าง ทุกคนที่ปฏิบัติงานใน ศฝ.นศท.มทบ.๔๒ รวมทั้ง ครอบครัว บุตรหลานกำลังพลที่พักอาศัยในหน่วย หรือ พ่อค้า/แม่ค้า ที่ขายอาหาร/เครื่องดื่มให้กับ นักศึกษาวิชาทหาร เพราะทุกคนที่กล่าวมาแล้ว คือภาพลักษณ์ที่จะปรากฏต่อ นักศึกษาวิชาทหารทุกคนที่เข้ามารับการฝึกภายในหน่วย แต่ในเอกสารวิจัยฉบับนี้จะมุ่งเน้นไปที่บุคคลที่มีบทบาทมากที่สุด คือ ครูฝึก นอกจากภาพลักษณ์ที่ปรากฏ และการแสดงตนเป็นตัวอย่างแล้ว สมรรถภาพพื้นฐานหลัก สามประการที่มีความจำเป็นในวิชาชีพครูฝึก ได้แก่

- เจตคติต่ออาชีพครูฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งครูฝึกจะต้องมีสมรรถภาพที่มีใจเกี่ยวกับ ความรักในงานสอน ความเสียสละ และการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี เป็นต้น
- ความรู้ในเนื้อหาสาระ ครูฝึกต้องมีความรู้ในเนื้อหา การแยกแยะ และลำดับของเนื้อหา รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติจริงได้
- ด้านทักษะวิธีการสอน/ถ่ายทอด ซึ่งจะประกอบด้วย ความสามารถในการจูงใจนักเรียน ความสามารถในการสื่อความหมาย ความสามารถในการเลือกใช้สื่ออุปกรณ์การสอน และความสามารถในการประเมินผลการฝึก-สอน

นอกจากสมรรถภาพพื้นฐานหลัก สามประการแล้ว ลักษณะของครูที่พึงประสงค์² ต่อไปนี้จะเป็นกรอบ หรือแนวทางให้บรรดาครูฝึกทุกคน ได้สำรวจความพร้อมของตนเอง หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ให้มีลักษณะของครูที่พึงประสงค์ อย่างสมบูรณ์ที่สุด ประกอบไปด้วย

1.1 ความเป็นครู คือทำตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี รักเมตตาปราณีเด็ก รักอาชีพครูฝึกทหาร รับผิดชอบต่อหน้าที่ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีวุฒิภาวะ ยุติธรรม มีชีวิตที่สงบ และเรียบง่าย รวมทั้งต้องมีบทบาทในการช่วยเหลือชุมชน และสังคม อย่างสม่ำเสมอ

1.2 มีความรู้ดีในด้าน..ดังนี้

- วิชาเฉพาะ (การเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ) ตามระดับของนักศึกษาวิชาทหารในแต่ละชั้นปี ที่จะทำการฝึกสอน-อบรม

- วิชาชีพครูฝึกทหาร จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน-อบรม การวิจัย และการประเมินผล

- ความรู้ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นแบบธรรมเนียมทหาร หรือวิชาอื่นๆ ในอาชีพทหาร อาจรวมไปถึง ด้านอื่นๆ ได้แก่ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม

² สุรพันธ์ ดันศรีวงศ์, วิธีการสอน ; สกานบุ๊ค จำกัด , 2538 , หน้า 22

นักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งการคัดเลือกในปัจจุบัน แบ่งการคัดเลือกเป็นสองส่วน ใหญ่ๆ ได้แก่ ส่วนแรกเป็นการประเมินทัศนคติต่อการเข้ามารับการฝึกเป็นนักศึกษาวิชาทหาร ส่วนที่สองคือ การตรวจร่างกาย และการทดสอบร่างกาย ส่วนที่เกี่ยวข้องมากกว่า ในงานการเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ คือส่วนที่สอง โดยสถิติในห้วงหลายปีที่ผ่านมา เป็นไปตามสมมติฐานที่กล่าวไว้ในข้อ 1 ข้างต้น คือ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 ที่ผ่านการคัดเลือกเข้ามาส่วนใหญ่นี้ จะมีความประสงค์ฯ เพื่อไม่ต้องการเข้ารับการตรวจเลือกเป็นทหารกองประจำการ ถ้านักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่เหล่านี้ เมื่อสำเร็จการฝึกศึกษาชั้นปีที่ 1 ไปแล้ว ถ้าส่วนใหญ่มิยังมีทัศนคติเช่นเดิม หรือ เป็นไปในด้านลบกว่าเดิม ถือได้ว่า เป็นการฝึกรวม ที่ขาดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ที่จะเกิด กับตัวนักศึกษาวิชาทหารเอง ต่อศูนย์ฝึก ต่อสถานศึกษา ต่อครอบครัว ต่อสังคม และต่อประเทศชาติ

ดังนั้น กระบวนการเสริมสร้างอุดมการณ์ทหาร ให้กับนักศึกษาวิชาทหาร จะต้อง กระทำตั้งแต่เริ่มกระบวนการคัดเลือก ทั้งทางตรง และทางอ้อม และพัฒนาต่อเนื่องไป ตลอดทุกๆ ชั้นปี จนถึงชั้นปีที่ 5 จนปลดเป็นกำลังสำรอง หรือทหารกองหนุน เมื่อ อุดมการณ์ทหารคือเป้าหมายสูงสุด ตามสมมติฐานในข้อ 3 ที่กล่าวไว้แล้วในข้างต้น เพื่อให้ นักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มทบ.42 ทุกนาย บรรลุถึง อุดมการณ์อันสูงสุดในการเป็นกำลังสำรองที่ดีมีคุณภาพ

ก่อนที่จะเริ่มวางกรอบแนวความคิด ในการเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ ให้กับ นศท. ครูฝึก หรือศูนย์การฝึก ควรจะนำเอาปัจจัยที่ทำให้บุคคลแตกต่างกัน³ มาพิจารณา เพื่อให้แผนการฝึกสอน-อบรม เพื่อเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 สาเหตุใหญ่ๆ คือ เกิดจากกรรมพันธุ์ และเกิดจากสิ่งแวดล้อม

- เกิดจาก พันธุกรรม ได้แก่ สติปัญญา อัตราความเจริญเติบโต ความบกพร่องทางกาย ทางจิต และทางสมอง เชื้อชาติ และเอกลักษณ์เฉพาะบุคคล

- เกิดจาก สิ่งแวดล้อม ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ ฐานะความเป็นอยู่ การอบรมเลี้ยงดู สภาพสังคม การศึกษาให้ความรู้ และอาหารการกิน

สำหรับกรอบแนวคิดของการเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ ให้กับ นศท.ของ ศฝ.นศท.มทบ.42 ในแต่ละชั้นปีนั้น ประกอบไปด้วยด้านต่างๆ คือ

- ความดี คือกรอบใหญ่ในเป้าหมายของอุดมการณ์ ความดีต้องใช้วิจารณญาณ หรือไตร่ตรองด้วยเหตุ และผลก่อน จึงจะกระทำ ซึ่งกำหนดให้เป็นเรื่องของคุณธรรม และจริยธรรม สำหรับ นศท.ทุกนาย

³ สิทธิโชค วรานุสันติกุล, จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการประยุกต์, ซีเอ็ดเคชั่น จำกัด, 2546, หน้า 14

- ค่านิยมหลัก 12 ประการของคนไทย⁴ , ค่านิยมทหาร⁵ ซึ่งนับเป็นทิศทางของการยึดถือ หรือปฏิบัติตามสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น สามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ระดับ เพื่อให้ นศท. ได้ยกระดับความมีอุดมการณ์เพิ่มมากขึ้น มีความพร้อมสมบูรณ์ เป็นกำลังสำรองที่มี อุดมการณ์รักษาตัวอย่างแท้จริง ทั้ง 3 ระดับที่แบ่งไว้ ได้แก่

ระดับพื้นฐาน (นศท.ชั้นปีที่ 1) เป็นเรื่องของความรักชาติ ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ความเข้มแข็ง ความอดทน และการเชื่อฟังคำสั่ง เป็นต้น

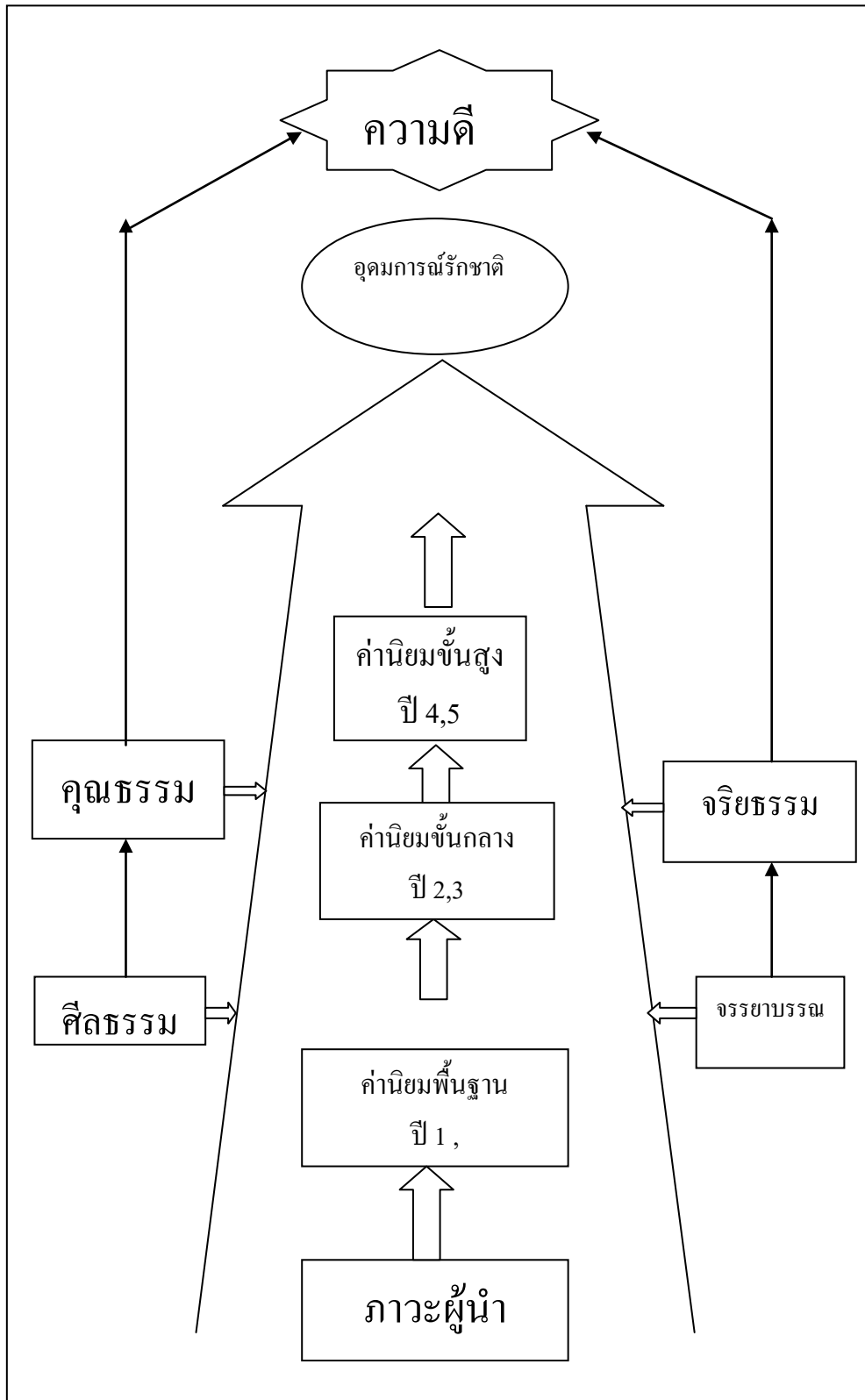
ระดับกลาง (นศท.ชั้นปีที่ 2,3) เป็นเรื่องของความเสียสละ ความรักหมั่นคณะ การทำงานเป็นทีม ความตรงไปตรงมา และการรักษาศักดิ์ศรี เกียรติยศ

ระดับสูง (นศท.ชั้นปีที่ 4,5) เป็นเรื่องของความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การดำรงความเป็นหน่วย การให้เกียรติซึ่งกันและกัน

⁴ เกริก ท่วมกลาง , ค่านิยมหลัก 12 ประการของคนไทย เล่ม 1 เขวชนก้าวหน้า,เล่ม 2 พัฒนาชาติไทย ; พิมพ์ดี จำกัด , 2558

⁵ ศูนย์พัฒนายุทธศาสตร์กองทัพบก,คู่มือการปลูกฝัง และเสริมสร้างอุดมการณ์ทหาร กองทัพบก ;อรุณการพิมพ์,2558,หน้า 10

6

6 ศูนย์พัฒนาวิทยาศาสตร์กองทัพบก กรมยุทธศึกษาทหารบก , คู่มือการปลูกฝัง และเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ ; อนุกรรมการพิมพ์
จำกัด , 2554 , หน้า 6

ผู้ปกครองนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งมีส่วนสำคัญ มีบทบาท และมีอิทธิพล ต่อกระบวนการเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ ให้กับ นศท. เป็นอย่างสูง ผู้ปกครองนักศึกษาวิชาทหาร ถือเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันของบุคคล ของ นศท. ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม ในเรื่องของ ฐานะความเป็นอยู่ การอบรมเลี้ยงดู สภาพสังคม/ครอบครัว การให้การศึกษาหาความรู้ และรวมไปถึง อาหารการกิน

นอกจากนี้ จากวัฒนธรรม/ขนบธรรมเนียมประเพณี การเลี้ยงดูบุตรหลานแบบไทยๆ ในลักษณะ "นอกเหนือเหตุ และผล" จะทำให้ความรู้สึกของผู้ปกครองส่วนใหญ่ คิดว่า การเข้ามาเป็นทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) นั้น จะทำให้บุตรหลานของตนลำบาก เหน็ดเหนื่อย อาจจะถูกกลั่นโหมอย่างรุนแรงจนทำให้พิการ หรือเสียชีวิต ด้วยความรู้สึกนึกคิดที่ฝังใจ ในลักษณะดังกล่าว จึงจำเป็นต้องให้บุตรหลาน เข้ามารับการฝึกอบรม เป็น นศท. ทั้งๆที่ บุตรหลานอาจจะไม่เต็มใจเข้ามา หรือ อาจจะเข้ามารับการฝึกอบรม ด้วยเหตุผลที่ดีกว่า ดังนั้น ในส่วนของผู้ปกครอง นศท. นั้น ในงานการปลูกฝังอุดมการณ์รักชาติ คือการใช้การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ให้เห็นประโยชน์ ที่บุตรหลานจะได้รับอย่างแท้จริง เมื่อมีโอกาสได้เข้ามารับการฝึกอบรม เป็นนักศึกษาวิชาทหาร

ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งหมายถึง ครู - อาจารย์ ที่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาวิชาทหาร มอบหมายให้รับผิดชอบ นศท. ทุกชั้นปี ของแต่ละสถานศึกษา บทบาทสำคัญของผู้กำกับ นศท. ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับ การเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ ของ นศท. ก็คือการร่วมมือกับ ครูฝึก นศท. ในการประเมินผล ความมีอุดมการณ์รักชาติ ของ นศท. ในความรับผิดชอบของตน รวมทั้ง การนำเอา นศท. ไปทำงานบำเพ็ญประโยชน์ ให้กับสถานศึกษาวิชาทหารนั้นๆ

ปัจจัยสำคัญประเด็นสุดท้าย คือการจัดการเรียนการสอน และการฝึก

การจัดการเรียนการสอน และการฝึก ให้กับนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการผลิต **นักศึกษาวิชาทหารที่มีคุณภาพ** เมื่อสำเร็จการฝึกนักศึกษาวิชาทหารในแต่ละชั้นปี ดังนั้นแนวทางของกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการฝึก สรุปลงเป็นหัวข้อสำคัญได้ดังนี้

1. การชักชวนให้สงสัย สนใจ นั่นคือ ต้องเริ่มต้นด้วยการสร้างสถานการณ์กระตุ้นให้นักศึกษาวิชาทหารเกิดความสงสัย หรือความสนใจ ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ
2. ใส่ใจในความแตกต่างด้วยนวัตกรรมการสอน และกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งจะกระตุ้นให้นักศึกษาวิชาทหารเกิดกระบวนการคิดที่ดี กิจกรรมที่หลากหลายจะมีส่วนช่วยในการเพิ่มพูนประสบการณ์
3. ใช้คำถามกระตุ้นให้คิด และจะเป็นคำถามที่จะได้คำตอบ ตามเป้าหมายของครูฝึก อาจจะเป็นคำถามความเข้าใจ หรือคำถามการนำไปใช้

4. การพิชิตปัญหาด้วยปัญญาของตน เป็นการสอน การฝึก ที่เน้นไปที่ตัวของ นักศึกษาวิชาทหาร นอกจากจะทำให้เกิดแนวคิดที่สร้างสรรค์แล้ว ยังสร้างแรงจูงใจ และความภาคภูมิใจ ให้กับนักศึกษาวิชาทหารอีกด้วย

5. การฝึกฝนแลกเปลี่ยน เรียนรู้ นอกจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ที่แต่ละคน มีต้นทุนต่างกันแล้ว ยังเป็นการฝึกให้นักศึกษาวิชาทหาร เป็นผู้ยอมรับความแตกต่าง ทางด้านความคิด ความรู้ความสามารถ ความเชื่อ หรือวัฒนธรรมของผู้อื่น

6. นำสู่ความคิดใหม่ แนวความคิดใหม่ๆ ที่ควรปลูกฝังให้กับนักศึกษาวิชาทหาร ใน เรื่องที่สำคัญๆ ได้แก่ ชอบความท้าทาย ประารถนาสิ่งที่ดีขึ้น เห็นสิ่งดีในสิ่งไม่ดี เชื่อว่า ปัญหาคือที่มาของปัญญา พร้อมยอมรับ และเผชิญปัญหา

7. การลงมือทำ "สิบลู่อื่นไม่เท่าช้านาญ" เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาวิชา ทหารมีความคล่องแคล่วในการคิด และการลงมือทำ จนเกิดทักษะใหม่ๆ

8. การนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม อุดมการณ์ความรักชาติ เมื่อเกิดขึ้นอย่างเป็น รูปธรรมในตัว of นักศึกษาวิชาทหารแล้ว สิ่งที่ได้รับติดตามมาคือ การนำไปใช้กับตนเอง และขยายผลไปสู่สถานศึกษา และครอบครัว เป็นบทพิสูจน์ความมีคุณภาพของนักศึกษา วิชาทหาร ด้านหนึ่งอย่างแท้จริง

9. จิตใจที่เข้มแข็ง ย่อมอยู่บนพื้นฐานของสุขภาพร่างกายที่ดี และแข็งแรง กระบวนการฝึกสอนอบรม ต้องปลูกฝังให้รักการออกกำลังกาย รักษาสุขภาพ รวมทั้งการ ไม่นำของเสียเข้าสู่ร่างกาย

บทสรุป

ในยุคของโลกการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า ประเทศที่มีความ เจริญในทุกๆด้าน ประชาชนมีความเข้มแข็งในด้านสังคม วัฒนธรรม มีระเบียบวินัย ถึงแม้ จะต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติที่สร้างความเสียหายอย่างมาก แต่ความมีอุดมการณ์รักชาติ ของคนในชาติเหล่านั้น ก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ นำพาชาติให้สามารถฝ่าฟัน อุปสรรค พันวิกฤติไปได้อย่างรวดเร็ว เป็นที่ยอมรับ และเป็นต้นแบบให้กับหลายๆชาติ

การเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติให้กับนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษา วิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 42 ชั้นปีที่ 1-5 ชาย และหญิง ผู้วิจัยมั่นใจว่าคือหนทางสำคัญ ยิ่งหนทางหนึ่ง ที่จะสร้างเสริมคุณภาพให้กับเยาวชนที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติใน อนาคต นักศึกษาวิชาทหารทุกนายที่มีโอกาสเข้ารับการฝึกตั้งแต่ชั้นปีที่ ๑ เป็นต้นไป ถึงแม้ว่าจะต้องลาออกไประหว่างทางบ้าง แต่หากได้มีโอกาสเข้ามาใช้ชีวิตเป็นนักศึกษา วิชาทหารแล้ว มีโอกาสได้รับการปลูกฝัง หรือเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ มากบ้างน้อย

บ้าง ผลที่จะเกิดขึ้นกับเยาวชนเหล่านั้นในวันข้างหน้าย่อมมีคุณค่าต่อตัวเค้าเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม และต่อประเทศชาติ

กระบวนการวิจัย เพื่อเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติให้กับนักศึกษาวิชาทหารนั้น ต้องการวิจัยเพื่อค้นหา/จัดทำ หลักสูตรการฝึกวิชาทหารของนักศึกษาวิชาทหารที่เหมาะสม เพื่อผลิตนักศึกษาวิชาทหาร " ที่มีคุณภาพ " เมื่อสำเร็จการฝึก-ศึกษา จากศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหารในแต่ละชั้นปี โดยที่นักศึกษาวิชาทหารที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานเหล่านั้น นอกจากความรู้ในวิชาทหารตามหลักสูตรแล้ว ความมีอุดมการณ์รักชาติ ของนักศึกษาวิชาทหารทุกคนสำเร็จไปในแต่ละชั้นปีจะต้องอยู่ในระดับที่มาตรฐานมีตัวชี้วัด หรือเห็นการเปลี่ยนแปลงจากตัวนักศึกษาวิชาทหารเอง จากผู้ปกครอง ครอบครัว ญาติพี่น้อง ของนักศึกษาวิชาทหาร และจากสถานศึกษา จากสังคม ชุมชน ตลอดจนประเทศชาติในภาพรวม ในอนาคตต่อไป

" เมื่อทุกคนได้มีส่วนร่วม และตรงตามความประสงค์ของแต่ละคน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ย่อมยั่งยืน "

.....

เอกสารอ้างอิง

1. สุพัตรา สุภาพ ,ปัญหาสังคม;ไทยวัฒนาพานิชย์ จำกัด , 2549 หน้า 3
2. สุรพันธ์ ต้นศรีวงศ์ ,วิธีการสอน;สกายบุ๊ก จำกัด , 2538 ,หน้า 22
3. สิทธิโชค วรรณุสันติกุล ,จิตวิทยาสังคม:ทฤษฎีและการประยุกต์, ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด , 2546 ,หน้า 14
4. เกริก ท่วมกลาง ,ค่านิยมหลัก 12 ประการของคนไทยเล่ม 1 เยาวชนก้าวหน้า ,เล่ม 2 พัฒนาชาติไทย; พิมพ์ดี จำกัด , 2558
5. ศูนย์พัฒนายุทธศาสตร์กองทัพบกคู่มือการปลูกฝัง และเสริมสร้างอุดมการณ์ทหาร กองทัพบก;อรุณการพิมพ์,2558,หน้า 10
6. ศูนย์พัฒนายุทธศาสตร์กองทัพบก คู่มือการปลูกฝัง และเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ ;อรุณการพิมพ์ จำกัด , 2554 ,หน้า 6
7. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ,2540,หน้า 38

.....

ประวัติผู้วิจัย

ยศ ชื่อ พันเอก เฉลิมพงศ์ คงบัว

วัน เดือน ปีเกิด 27 ตุลาคม พ.ศ.2511

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2529	โรงเรียนมหาวชิราวุธ สงขลา
พ.ศ. 2529	โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 27
พ.ศ. 2534	โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ 38
พ.ศ. 2545	โรงเรียนเสนาธิการทหารบกหลักสูตรหลักประจำชุดที่ 78
พ.ศ. 2554	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2534-2536	ผู้บังคับหมวดร้อย ปตอ.ปตอ.พัน 5
พ.ศ. 2538-2540	ผู้บังคับกองร้อย ปตอ.ปตอ.พัน 5
พ.ศ. 2540-2542	นายทหารยุทธการและการฝึก ปตอ.พัน 5
พ.ศ. 2543-2552	หัวหน้ายุทธการ กองยุทธการ กองทัพภาคที่ 4
พ.ศ. 2552-2554	ผู้บังคับกองพันทหารปืนใหญ่ที่ 5 กรมทหารปืนใหญ่ที่ 5
พ.ศ. 2554-2557	หัวหน้ากองกองยุทธการ มณฑลทหารบกที่ 42
พ.ศ. 2557-2559	ผู้บังคับศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 42

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2559-2561	รองผู้บังคับการกรมทหารปืนใหญ่ที่ 5
----------------	------------------------------------

.....

